

**Forsknings- & utvecklingsenheten
för socialtjänstens individ- och
familjeomsorg i nordvästra Stockholms län**

*Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna,
Sundbyberg, Upplands-Bro, Upplands Väsby*

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2008

FoU-Nordväst för Socialtjänstens individ- och familjeomsorg i Stockholms län

ber att få avlämna följande verksamhetsberättelse och årsredovisning för år 2008

FOU-NORDVÄST

Forsknings- och utvecklingsenheten för socialtjänstens individ- och familjeomsorg (IFO) i nordvästra Stockholms län startade som projekt initialt med statligt stöd via Socialstyrelsen (SoS) i maj 2000 och blev enligt avtal mellan kommunerna permanent verksamhet år 2003. Kommuner som ingått år 2008 är:

- Ekerö	- Solna
- Järfälla	- Sundbyberg
- Sigtuna	- Upplands-Bro
- Sollentuna	- Upplands Väsby

FoU-Nordväst finansieras via kommunavgifter, forsknings- och utvecklingsanslag, försäljning av rapporter samt olika uppdrag, som utvärdering, kartläggning och handledning.

Inriktning och uppgifter

FoU-verksamhet definieras som

- *en formell organisation etablerad för att åstadkomma utbyte och samverkan mellan praktik och forskning i avsikt att utveckla det sociala arbetets praktik och forskningsämnet socialt arbete.*

Enligt det ursprungliga uppdraget, formulerat 1999 i tolv punkter, ska FoU-Nordväst stödja det vardagliga sociala arbetet samt bistå socialarbetarna med att utveckla verktyg för utvärdering och uppföljning. Målet är ökad kompetens och därigenom förbättrad kvalitet i det sociala arbetet. Uppdraget är vittomfattande, varför det avgränsats. Senaste åren har också arbetet alltmer inriktas på frågan om hur det sociala arbetet ska bli kunskapsbaserat samt utfallet för klienter. FoU-Nordväst formulerar därför sitt uppdrag på följande sätt:

FoU-Nordvästs uppdrag:

- *identifiera och förmedla aktuell kunskap utifrån forskning, egen och andras*
- *utveckla kunskap om och system för utvärdering, i avsikt att*
- *IFO-arbetet successivt ska vila på en mer stabil kunskapsbas och erbjuda klienter bästa möjliga hjälp*

Medel för att uppnå dessa mål är utvärdering och utvecklingsarbete i samarbete med socialarbetare och förvaltningar i de åtta ägarkommunerna, universitet och andra forskningscentra.

År 2006 initierade socialcheferna en diskussion om FoU-enhetens uppdrag. Under 2007 har dessa diskussioner dels lett till att kontraktet/samarbetsavtalet rörande FoU-Nordväst uppdaterats från och med 1 januari 2007, dels har FoU-enhetens uppdrag förtydligats med målsättningen att kommunernas socialtjänst på alla nivåer ska vara mer involverade i FoU-enhetens årsplanering och uppdrag.

I verksamhetsplanen för år 2008 noteras att frågan om evidens- eller kunskapsbaserat socialt arbete skulle stå i fokus på FoU-Nordväst under verksamhetsåret. Det har också varit fallet. Så kallade manualbaserade instrument och krav på evidensbaserade metoder har introducerats bland annat av IMS/SoS¹. Hur dessa kan och ska användas inom socialtjänsten i kommunerna prövas i allt högre utsträckning, där FoU-Nordväst varit delaktig vid implementering, både inom missbrukarvården och barn- och ungdomsvården.

Under 2008 har FoU-Nordväst utvärderat projekt, finansierade via statliga medel, som efter ansökan beviljats kommunerna av Länsstyrelsen i Stockholms Län respektive Socialstyrelsen. Avsikten är att dessa arbeten ska kunna ligga till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete i kommunerna. Seminarier och föreläsningar har också som tidigare år varit knutna till dessa och andra pågående arbeten inom enheten. Nätverk, som omfattat både chefsgrupper och handläggargrupper, till exempel inom familjehemsvården, har också fungerat som fora för utvecklingsarbete mot ett kunskapsbaserat socialt arbete.

Under 2008 presenterade Kommittén för stöd till kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten sin utredning, (SOU 2008:18). Remissvar på utredningen har ännu inte sammanställts, men utredningens förslag har ganska omedelbart lett till beslut på nationell nivå som kan påverka FoU-Nordvästs arbete, framförallt utvecklingsarbetet inom missbrukarvården.

För att garantera hög kvalitet på enhetens arbete har under andra halvåret 2008 knutits forskare till enheten för förstärkning av barn- och ungdomsområdet.

FOU-NORDVÄSTS ÅRSBERÄTTELSE 2008

FoU-Nordvästs styrgrupp

Styrgruppen leder verksamheten. Ordförande utses för varje valperiod inom gruppen, som består av en förtroendevald från kommunernas socialnämnd/-utskott samt en förvaltningschef för IFO (motsvarande) från varje kommun. FoU-chefen är föredragande. Styrgruppen har sammanträtt vid fyra tillfällen: 22 februari, 23 maj, 26 september samt 5 december.

Styrgruppens

<i>sammansättning</i>	<i>Kommun</i>	<i>Förtroendevald</i>	<i>Representant - förvaltning</i>
	Ekerö	Christina Blom-Andersson	Kjell Samuelsson
	Järfälla	Björn Falkeblad	Carin Johansson
	Sigtuna	Lola Svensson	Jan Hellström
	Sollentuna	Maria Bergström (ordf.)	Marja Rudberg
	Solna	Arion Chryssafis	Johan Bergman
	Sundbyberg	Laila Sundin	Ann-Sofie Westerlund
	Uppl. Väsby	Maria Fälth	Annette Nilsson
	Uppl.-Bro	Kerstin Ahlin	Maria Porshage

Ordförande för FoU-Nordvästs styrgrupp är Maria Bergström, Socialnämnden Sollentuna Kommun. Från och med hösten 2008 har Lisbeth Fredriksson representerat

¹ IMS – Institutet för Metodutveckling inom Socialt arbete är ett fristående institut under Socialstyrelsen – se vidare <http://www.sos.se>

Ekerö Kommun och Lars Arvidsson Upplands-Bro Kommun. Staffan Strömbäck, Socialnämnden i Ekerö kommun, har ersatt Christina Blom-Andersson.

FoU-råd

FoU-rådet utgör kontaktlänk mellan kommunerna och FoU-enheten. Rådet sammanträder andra torsdagen i varje månad, totalt tio gånger år 2008. FoU-chefen är ordförande. Rådet diskuterar aktuella frågor inom det sociala arbetets praktiska verksamhet, för FoU-enheten att uppmärksamma.

<u>Kommun</u>	<u>Representant i Nordvästs FoU-råd</u>
Ekerö	Birgitta Zaar, sektionschef
Järfälla	Hannelore Stiewe, utvecklingsledare
Sigtuna	Helene Nellvik, utvecklingschef
Sollentuna	Agneta Svensson, planeringssekreterare
Solna	Christina Enocson, utvecklingsledare,
Sundbyberg	Margareta Bjuhr, planeringssekreterare
Uppl. Väsby	Annette Nilsson, gruppchef
Uppl. -Bro	Joachim Litzén, bitr enhetschef

Under året har Anette Nilsson ersatts av Anna Brewitz Åström, planeringssekreterare Upplands Väsby kommun. Margareta Bjuhr har ersatts av Kersti Waltl, planeringssekreterare Sundbybergs Stad. Joachim Litzén har ersatts av Agneta Kanhov, enhetschef, Upplands-Bro kommun.

Lokala FoU-grupper

Lokala referensgrupper utses i varje kommun. Samordnare för den lokala gruppen är FoU-rådets representant. Vid lokala *FoU-caféer* samlas socialarbetarna runt olika temata. FoU-Nordvästs medarbetare har medverkat vid 7 tillfällen.

Kansli

FoU-Nordvästs lokaler ligger i Tureberg invid Sollentuna C, med adress Tingsvägen 17B.
Personal

FoU-enheten har under 2008 organiserats i stort sett på likartat sätt som tidigare. Följande medarbetare har varit verksamma under året:

<i>FoU-chef:</i>	Ann Palm, socionom, fil dr, socialt arbete, heltid/75 %
<i>FoU-forskare</i>	Katarina Piuva, socionom fil dr, socialt arbete, varierande deltid Åsa Backlund, socionom, fil mag, socialt arbete, 50%, barn, unga & familj Astrid Schlytter, docent, socialt arbete, uppdrag/LS-medel tom sept 08
<i>FoU-assistenter</i>	Christina Löwenborg, fil mag/socionom, timanställd Anders Arnsvik, socionom, heltid
<i>Administratör</i>	Jenny Weister, 60%
<i>Projektmedarbetare</i>	Martin Åberg, socionom, 100%, socialpsykiatrikartläggning. Jouko Lindgren, fil kand, 100%, projekt Riktlinjearbetet Hanna Linell, socionom, deltid tom sept 08, hedersprojektet Martina Lif Uddenfeldt, speciallärare/fil mag, tom mars 08 Maria Gladh, socionom, deltid 80% fr o m april 08 Alexander Björk, socionomstud., timanställd, ASI-projektet ht 08
<i>Projektansvarig/ASI</i>	Carina Gyllner, socionom, heltid, Länsstyrelsemedel, tom okt 08

Under året har flera medarbetare avslutat sina projekt/uppdrag, andra kommit till. Två så kallat FoU-/praktikerprojekt har pågått, varav ett avslutats. Anki Olsson, socionom, Sollentuna kommun, har slutfört rapport - utvärdering av insatser för ungdomar som begått brott. Ett flerårigt projekt - utvärdering av familjehemsbehandling - som pågått sedan 2006 - övergick till arbetande seminarium i och med att första delrapport klar under våren 2008.

En socionomstudent har genomfört längre praktik på termin fem vid FoU-Nordväst år 2008. Två studenter har genomfört sina examensarbeten för socionomexamen inom ASI-projektet. Uppsatserna återfinns på FoU-Nordvästs hemsida, www.fou-nordvast.com. Enheten har tillsammans med kommunerna medverkat i projekt tillsammans med Socialhögskolan vid Stockholms Universitet både under vår- och höstterminen. Under höstterminen har 22 fältförlagda socionomstudenter genomfört mindre utvärderingar eller uppföljningar rörande aktuella frågor som presenterats i så kallade fältrapporter (B-uppsats).

Ekonomi – bokslut (se bilaga 1)

FoU-Nordväst gick in i verksamhetsåret 2008 med ett mindre överskott och gör så även 2009. FoU-Nordväst har erhållit kommunala avgifter (2,3 mkr) tillsammans med intäkter bland annat i form av projektbidrag samt ersättningar för sålda tjänster med totalt 5,1 mkr. Kostnader för material och varor utgör 0,9 % av totalkostnaden. Personalkostnader inklusive lönekostnadspålägg svarar för merparten (84 %), medan kostnad för köp av tjänster även detta år minskat, nu till 15 %. Administrativa tjänster, 6 % av totalkostnaden, köps via Sollentuna kommun.

VERKSAMHET ÅR 2008

Inledning

Totalt 37 FoU-seminarier, föreläsningar och andra sammankomster har genomförts, 592 besök har registrerats (se bilaga 2). Nedan redovisas verksamhetens olika delområden.

Verksamhetsberättelse programområde: Missbruk

Ansvariga:

Anders Årnsvik, Jouko Lindgren, Carina Gyllner

Under verksamhetsåret har den pågående utvecklingen inom socialtjänstens missbruksarbete stått i fokus, framförallt implementering av ASI-intervjuer och de Nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevården – det så kallade *Riktlinjearbetet*. Under hösten har många frågor väckts med anledning av att KSL och SKL initierat sitt nya projekt ”Kunskap till Praktik” (www.sk1.se) vilket får konsekvenser för det fortsatta arbetet inom detta fält.

1. Forskning/utvärdering

- *Boenderådgivare*: Vårkningsförebyggande arbete i samverkan mellan IFO och det allmännyttiga bostadsföretaget Väsbyhem, samt
- *Min Framtid*: Vårkningsförebyggande arbete, fokus unga vuxna. Boenderådgivningen och Min Framtid finansierades via utvecklingsmedel från Socialtstyrelsen inom ramen för statens satsningar att stimulera metodutveckling för att förhindra hemlöshet. FoU:s utvärdering klar januari 2008.
- *Steg*: Målgrupp: Hemlösa missbrukare erbjuds heldygnsbostad på hotell Pilgrimshem, ett första steg i en boende/rehabiliteringskedja. Syfte: skapa förutsättningar för boende i tränings/försökslägenhet. Utvecklingsmedel från Länsstyrelsen beviljades 2005. FoU:s utvärderingen klar i juni 2008.
- *Milton-projekt*: Ekerö, Solna och Sundbyberg har beviljats utvecklingsmedel i syfte att stimulera metodutveckling gällande målgruppen missbrukare med psykiska problem. FoU har handlett berörda personalgrupper. Projektet avslutades under första halvåret 2008. FoU har sammanställt redogörelser från de olika verksamheterna.

2. Utvecklingsarbete

2.1 Riktlinjer för missbruks- och beroendevården

Initierat av Nätverk Nordväst, med erfarenheter från ASI-projektet, startades Riktlinjeprojektet 2008-01-01. För genomförandet anställdes (via utvecklingsmedel/LS) en studiecirkelledare. Fyra studiecirkeltillfällen (mars/april, maj, september och november) har genomförts i samtliga åtta kommuner. Deltagare: Drygt 120 personer från kommunernas missbrukarvård

och landstingskommunal beroendevård. Som underlag har använts utbildningsstöd till Riktlinjerna, utarbetat av SoS/IMS, tillsammans med vetenskapliga artiklar. Syfte: kunskapsutveckling. Studiecirkelarna har varit uppskattade, givit tillfälle att reflektera över och problematisera det dagliga arbetet.

Innan studiecirkelarna startades i mars gjordes en inventering (en så kallad baseline) för att bland annat få kunskap om kommunerna har kompetens och utbildning, rekommenderad i Riktlinjerna. Resultatet visar att en majoritet av personalen har dessa utbildningar. Vidare har studiecirkelarna dokumenterats med observationsprotokoll. En sammanställning som baseras på samtliga observationsprotokoll har gjorts.

Ett övergripande mål med Riktlinjearbetet är att formulera och dokumentera missbruksarbetet i nordvästkommunerna. Arbetet ska successivt övergå till arbete med *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende* (KSL & SLL) och arbete med att utveckla handlingsplaner och utvärderingsinstrument. Knutet till projektet finns en styrgrupp samt en vetenskaplig rådgivare, professor Lars Oscarsson, Örebro universitet.

Erfarenhetsutbyte och samarbete med FoU-Nordost, FoU-Södertörn samt Socialtjänstförvaltningen i Stockholm har inneburit att de andra FoU-enheterna tagit del av FoU-Nordvästs modell. FoU har också föreläst om Riktlinjeprojektet i Nordväst vid Rådslaget (samarverkansforum för personal inom kommunal missbruksvård, beroendevårdens personal, kriminalvård samt brukarorganisationer).

2.2 Projekt ASI

Projektgruppen (bestående av socialsekreterare inom kommunerna) samt sektionschefer fortsatte stödja kommunerna. Syfte: att kommunerna själva successivt ska ta allt större ansvar för arbetet med ASI. Ett nätverk för ASI-inmatare har bildats. Implementeringsstudie klar under våren 2008. Under 2008 har två examensarbeten (C-uppsatser) gjorts som baserats på ASI-arbetet. Projektet avslutades i december 2008.

3. Seminarier

- Min Framtid – utvärdering av ett projekt för unga kvinnor i Upplands Väsby
- Bostadslös ungdom – finns de?
- Hjälpprocesser i socialt arbete – hinder och möjligheter
- Vändpunkter och förändringsprocesser
- Kvinnor med missbruksproblem, utsatta för våld
- Hemmaplanslösningar

Inom ramen för riktlinjeprojektet:

- En evidensbaserad praktik – Vad är det?
- Avstämning av Riktlinjearbetet utifrån erfarenheterna från studiecirkelarna
- Presentation av substitutionsbehandling

4. Nätverk

- Nätverk för sektionschefer inom missbrukarvården/Nätverk Nordväst. Ger FoU-enheten kännedom om vilka frågor som för tillfället har aktualitet och prioritet inom socialtjänstens missbruksarbete.
- Svenska Narkomanvårdsförbundet. Nätverket bidrar till att upprätthålla goda informella kontakter med RAM, CAN, Socialstyrelsen samt forskare, vilket är av betydelse för FoU-arbetet och nordvästkommunerna.
- Forsa/Stockholm. (Forsa = Forskning i socialt arbete)

5. Publicerat

- Arnsvik, A (2008). *Att förebygga hemlöshet – en utvärdering av två arbetsmodeller i Upplands Väsby kommun*. Utvärderingsrapport.
- Arnsvik, A (2008). *”Ett steg till annat boende.” – Utvärdering av en boendeverksamhet som vänder sig till hemlösa missbrukare i Solna och Sundbyberg*. Utvärderingsrapport
- Björk, A (2008). *Klass och sociala resurser hos individer i den socialtjänstbaserade missbrukarvården*. C-uppsats, Institutionen för socialt arbete, Stockholm
- Gyllner, C (2008). *Implementering av Addiction Severity Index (ASI) i åtta kommuner i nordvästra Stockholm – erfarenheter & resultat*. Slutrapport till Länsstyrelsen
- Marat, D (2008). *ASI – upplevelser ur ett klientperspektiv*. C-uppsats, Institutionen för socialt arbete, Stockholm

Ansvarig: Åsa Backlund, Maria Gladh, Christina Löwenborg, Therese Leijonqvist (from okt 08)

Inledning

Arbetet 2008 har innefattat flera studier/utvärderingar samt utvecklingsarbeten. Strävan har varit att erbjuda kontinuitet i linje med tidigare års FoU-arbete med särskilt fokus på utvärderingar och kvalitetssäkringsarbeten av barnvårdsutredningar samt uppföljningar. Utvärdering av flera projekt har avslutats. Därutöver pågår utvecklingsarbeten inom familjehemsvård, preventivt arbete och utvärdering av familjebehandlarverksamheten.

1. Forskning/utvärdering

- Utvärdering av Skol- och Familjeteamet, Sollentuna kommun

På uppdrag av Sollentuna kommun utvärderades Skol- och Familjeteamet i Sollentuna kommun. Teamet riktar sig till föräldrar och skolpersonal i syfte att ge tidiga och samordnade insatser till barn och unga i grundskoleålder. Utvärderingen färdig december 2008, publiceras under januari -09.

- Utvärdering av familjebehandling, alla kommuner(tidigare FoU-/praktikerprojekt)

Familjebehandlargruppen har under verksamhetsåret distribuerat enkäter till familjer som varit i behandling samt till ”beställare” – socialsekreterare som remitterat familjerna till familjebehandlarna. Enkäterna har sammanställts och analyserats av FoU-Nordväst. Arbetet är ett pilotprojekt, där familjebehandlarna sökt sig fram. För att undvika bortfall har gruppen bland annat bestämt att lista utdelade enkäter samt utvecklat instrumentet för att öka validitet och generaliserbarhet. Arbetet fortsätter under 2009 med förstärkt handledning från FoU-enheten. Första delrapport december 2008.

- Utvärdering – Trappanprojekt vid Solängen, Upplands-Bro

Tidiga insatser för barn i våldsutsatta familjer. Samarbete mellan socialtjänst, skola, barnavård med flera. Projektstart september 2006 efter att Solängens personal genomgått utbildning i Trappanmodellen. FoU:s utvärdering klar juni 2008.

- Utvärdering - projekt Hillevi, Upplands-Bro

Utvecklingsarbete gällande öppenvård för ungdomar med missbruk med medel från Länsstyrelsen. Projektet förlagt till Härnevimottagningen. Start augusti 2005, ordinarie verksamhet juli 2007. FoU:s utvärdering klar juni 2008.

- Utvärdering av Familjehemspoolen i fem nordvästkommuner

En så kallad effektutvärdering. Utvärderingsfråga: blir det någon förbättring av kommunernas förutsättningar att placera barn? Rapport klar i juni 2008.

2. Utvecklingsarbete

- Utvecklingsarbete och implementering av BBiC

Syfte: underlätta implementeringen av BBiC (barns behov i centrum). Tidigare visats att organiserat nätverksutbyte underlättar implementeringen av BBiC. Ett nätverk för de lokala BBiC-utbildarna, ett för BBiC-ansvariga i kommunerna. Samtliga kommuner har deltagit i detta kvalitetssäkringsarbete. Under 2008 har medarbetare vid FoU haft en samordnande funktion för båda nätverk, bland annat för genomförande av utbildning via Socialstyrelsen.

- Familjehemsvård

Utvecklingsarbete som fortsatt under 2008. Etablerat nätverk med deltagare som arbetar med familjehemsvård från ett flertal kommuner, som arbetar kontinuerligt med utvecklingsarbete samt planerar återkommande utvecklingsdagar om aktuella frågor och ny forskning. Under våren arrangerades en föreläsning under temat att arbeta med barn med anknytningsproblematik, med Anker Defriis. Arbetet i nätverket har under hösten knutit an till forskning om familjehemspacerade barns skolgång.

- *Föräldrautbildningar/preventivt arbete*

Utvecklingsarbetet rörande föräldrautbildningar/preventivt arbete har fortsatt 2008 i form av arbetande seminarier, där olika projekt presenterats och diskuteras. Prioriterat område eftersom forskning visat att utsatta barn har höga överrisker för flera problem. Vikten av preventiva insatser är stor och många nya metoder prövas i vår region för stödja utsatta familjer och barn på livsområden som hälsa, skolgång och social utveckling. De arbetande seminarierna utgör samtidigt ett viktigt erfarenhetsutbyte som har blandats med temasamtal och nya rön från rapporter.

- *Socialt arbete med familjer i stark konflikt/utvecklingsarbete*

Målgrupp: barn som riskerar fara illa vid komplicerade konflikter mellan föräldrar.

Utvecklingsarbete, Ekerö kommun. Problemformulering: socialtjänsten kommer i kontakt med familjerna för sent. Syfte: utveckla stödformer och arbetssätt samt handlingsplan för att snabbt kunna identifiera målgruppen. Medel beviljade av Länsstyrelsen. Uppdrag till FoU-Nordväst: kartläggning av målgruppen, bistå med instrument för utvecklingsarbete samt utvärdering.

3. Seminarier

- *Socialsekreterares arbetsmiljö inom socialtjänstens barnavård*

Två seminarier arrangerades under hösten 2008, där fil dr Pia Tham presenterade resultaten från sin avhandling om socialsekreterares arbetsvillkor. Ett av seminarierna riktade sig till socialsekreterare som arbetar med barnavårdsutredningar och det andra till chefer och arbetsledare.

- Familjehemssekreterarnas seminarium om barns anknytning – se pkt 2 ovan

4. Nätverk

- familjehemssekreterarna

- familjebehandlarna

- BBiC-nätverken (2 st)

5. Publicerat

- Gladh, M & Palm, A (2008). *Trappanprojekt vid Solängen, Upplands-Bro*

Utvärderingsrapport september 2008

- *Hilleviprojektet i Upplands-Bro – arbetsmetod och utfall*. FoU-Nordväst.

Utvärderingsrapport juni 2008

- *Om att motverka hinder för samverkan i skolsocialt arbetet*. FoU-Nordväst:

Utvärderingsrapport maj 2008

- *Utvärdering av Familjebehandling* – första delrapport december 2008

- *Utvärdering av Familjehemspoolen i fem nordvästkommuner*. Utvärderingsrapport juni 2008

Verksamhetsberättelse 2008 för programområde Försörjningsstöd

Ansvarig: Ann Palm, Anders Arnsvik

1. Forskning/utvärdering

Ensamstående mödrar som uppbär socialbidrag. I samarbete med Stefan Wiklund och Hugo Stranz, forskare vid Institutionen för Social Arbete/Socialhögskolan vid Stockholms Universitet, har FoU-nordväst tillsammans med försörjningsstödscheferna initierat en kartläggning och studie av ensamstående mödrar med socialbidrag. Nordvästkommunerna involveras därmed om än i begränsad utsträckning i ett större forskningsprojekt. Arbetet påbörjades under december 2007 och beräknas pågå 2009.

2. Utvecklingsarbete

Tre nordvästkommuner – Järfälla, Sundbyberg och Upplands-Bro ingår i KNUT-projektet i samarbete med Södertälje och Nacka. I Upplands Väsby pågår arbete som syftar till uppföljning av allt socialt arbete och i Sollentuna bedrivs eget utvecklingsarbete.

Verksamhetschefernas bedömning var även under 2008 att detta utvecklingsarbete räcker och att FoU-enhetens roll avgränsas till att bistå med aktuell kunskap och forskning.

3. Seminarier/Föreläsningar

Försörjningsstödschefernas nätverk anordnade i samarbete med FoU-enheten den årliga *försörjningsstödsdagen* för samtliga handläggare den 13 november. Tema: människor som är långvarigt beroende av socialbidrag, ofta aktuella inom andra sektioner inom Socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Psykiatri med flera. Fördjupning samt diskussion kring arbetssätt som syftar till att utveckla arbetet våren 2009.

4. Nätverk

Nätverk för försörjningsstödschefer har under 2008 haft regelbundna sammankomster. Projektledare från två nordvästkommuner bjudits in för presentation av KNUT-projektet.

5. Publicerat/Kunskapsöversikt

På uppdrag av enhetschefer inom försörjningsstöd har *en kunskapsöversikt* sammanställts och lagts ut på FoU-Nordvästs hemsida. Dessa områden belystes särskilt;

1. Barnfamiljer med långvarigt biståndsmottagande med fokus på barnens situation
2. Klienter med långvarigt biståndsmottagande som inte kommit vidare till egenförsörjning – vad är utmärkande för gruppen?
3. Klienters erfarenheter av försörjningsstöd

Verksamhetsberättelse 2008 för programområde Socialtjänstpsykiatri

Ansvarig: Katarina Piuva

Medarbetare: Martin Åberg

1. Forskning/utvärdering

Under 2008 startades inventering /kartläggning av människor med psykiska funktionsnedsättningar inom Nordvästkommunerna tillsammans med psykiatri Nordväst (SLL). Drygt 2 000 personer omfattas, en omfattande kartläggning av behov och insatser. Uppgifterna sammanställs av olika rapportörer från kommunerna: socialsekreterare, biståndshandläggare, Personliga ombud samt personal vid sysselsättningsverksamheter och boenden. Psykiatrins material insamlas via databaser (journaler). Arbetet med rapportering och sammanställning kommunvis och i sin helhet kommer att fortsätta under hela 2009. Därefter planeras samarbete med kommunerna och psykiatri för att diskutera lämpliga strategier kommande åren.

2. Utvecklingsarbete/utbildning

- Pågående utvärdering/handledning av Boendestödet för missbrukare med psykiska störningar/Sollentuna
- Pågående utvärdering/handledning av Projekt Våldsutsatta kvinnor, Sundbyberg

3. Seminarier

CAN –utbildning för Case-Management gruppen i Järfälla och Upplands Bro, våren 2008

4. Nätverk

Nätverket för handläggare inom socialpsykiatri/funktionshinder samt nätverket för chefer har träffats 2 ggr per termin vardera. Under 2008 ägnades mycket av nätverksarbetet åt den pågående inventeringen.

5. Publicerat

- *Att inte släppa taget. En utvärdering av SAM-teamet.* (Delrapport)
- Piuva, K m fl (2008). *Gemensam Individuell Vårdplan, GIVP. Socialtjänsten beroendevården och öppna psykiatriska mottagningen i Sollentuna.* En utvärdering av arbetsmodellen.

Verksamhetsberättelse 2008 för projektet

”De professionellas möte med ungdomar som utsätts för kränkningar i hederns namn”.

Ansvariga: Astrid Schlytter, Hanna Linell

Under januari 2007 - september 2008 pågick projektet genom medel från Länsstyrelsen i Stockholm och Östergötland. LVU-domar och socialtjänstens utredningar rörande flickor i

åldrarna fr o m 13-18 år under 2006 granskades för att studera tillämpningen i två storstadsområden, Stockholm och Göteborg. Projektet har presenterats vid ett flertal konferenser. Resultaten redovisades vid konferens arrangerad tillsammans med Ungdomsstyrelsen riktad till tjejjourer och handläggare knutna till FoU-enheterna i de två länen våren 2008. Slutrapport i FoU-Nordvästs rapportserie och i vetenskaplig artikel.

Publicerat:

Schlytter, A & Linell, H (2008). *Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext*. FoU-Nordväst: Forskningsrapport 2008:2

Utvärdering, handledning och samarbete

Ansvariga: Ann Palm, Katarina Piuva

Praktikerprojekt vid FoU

- *Utvärdering av påverkansprogram för unga som begår brott.*
Anki Olsson, socionom, Sollentuna kommun erhöll så kallade FoU-medel för att undersöka utfallet för ungdomar som genomgått så kallade brottsamtal i fem kommuner. Till utvärderingen knöts ett arbetande seminarium, med medarbetare från alla nordvästkommuner, som dels medverkat i studien, dels har seminariet bjudit in forskare från BRÅ och andra institutioner. Rapport juni 2008. I handledningen har Carina Gyllner medverkat aktivt.

Publicerat:

Olsson, A (2008) *Vägen till förändring?* FoU-Nordväst: Forskningsrapport 2008:1

Utvärdering & handledning

- *Handledning, utvärderingar*
  - handledning FoU-projekt, utvärdering påverkansprogram/brottsamtal
  - Blomman, Hillevi, utvärdering preventionsprogram, Upplands-Bro
  - Steget, utvärdering vårdkedja inom missbrukarvården Solna/Sundbyberg
  - Handledning utvärdering Familjehemspoolen
- *Handledning, projektarbete:*
  - Miltonprojekten Ekerö, Solna, Sundbyberg; Järfälla: dokumentation och utvärdering
  - Upplands Väsby: kartläggning, dokumentation och utveckling inom missbrukarvården
- *Handledning, socionomutbildningen*
  - en socionompraktikant vt 2008
  - 22 socionomstudenter, fältförlagda studier, termin 3

Utbildning/utvecklingsarbete

Enkätskola för socialtjänstens medarbetare ht 2008. Fem deltagare. Upprepas under 2009.

Samarbete

- *FoU-enheter i Stockholms län.*
  1. Ensamkommande flyktingbarn - långsiktigt samarbets-/forskningsprojekt mellan FoU-Södertörn, FoU-Nordväst, FoU-Nordost och Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Linköpings Universitet. Ansökan till Migrationsverket & EU:s flyktingfond III utarbetat våren 2008. Medel beviljade från och med 2009 (treårigt projekt)
  2. Samarbete med FoU-Södertörn och FoU-Nordost om riktlinjearbetet inom missbrukarvården liksom Missbrukspolicy och kontakter med SKL/KSL
- *Regionalt FoU-råd.* Alla FoU-enheter i länet har samlats fyra gånger under året.

Informationsverksamhet

- *Hemsidan – www.fou-nordvast.com.* Under 2008 har arbete med hemsidan fortsatt. All verksamhet på enheten finns tillgänglig via hemsidan och uppdateras successivt med viktiga länkar för det sociala arbetet – till aktuell forskning från universitet och

högskolor, Socialstyrelsen, forskningsöversikter och aktuella rapporter – nationellt och internationellt.

- *Information till socialnämnder i nordväskommunerna:* Medarbetare vid FoU-Nordväst har informerat Socialnämnder vid flera tillfällen.

Remissinstans

FoU-Nordväst utsågs som en av fyra FoU-enheter inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg till remissinstans för SOU 2008:18. Remiss besvarades i form av ett tjänstemannautlåtande i september 2008.

Avslutning

2008 har varit ett arbetsintensivt år. Särskilt hösten har genomsyrats av kontakterna med både det nationella och regionala kommunförbundet med anledning av det arbete som startats - ”Kunskap till Praktik” (se www.skl.se). FoU-Nordväst har förmånen att ha duktiga medarbetare, med både goda kunskaper om och stort engagemang för det sociala arbetets praktik och FoU-enhetens funktion i förhållande till det. Personalgruppen har under verksamhetsåret 2008 skapat förutsättningar för ett arbete med hög kvalitet i uppdraget att vara nordvästkommunernas forsknings- och utvecklingsenhet.

Sollentuna i januari 2008, för FoU-Nordväst

Ann Palm

(FoU-chef)

Forsknings- och utvecklingsenheten
för socialtjänstens individ- och familjeomsorg
i nordvästra Stockholm

Bilaga

Sammanställning av deltagande i FoU-seminarier, ämnesvis

Seminarie deltagare	Våren 2008	Hösten 2008
Området	Antal	Antal
Barn & Ungdom	88	121
Missbruk	104	80
Försörjningsstöd	17	73
Socialtjänstpsykiatri	5	
Hedersrelaterat våld		
Övrigt	49	55
Flykting		
Mellanchefer + nyanställda		
TOTAL	263	329
Total 2008		592

Forsknings- och utvecklingsenheten
för socialtjänstens individ- och familjeomsorg
i nordvästra Stockholm

Bilaga

Sammanställning av deltagande i FoU-seminarier år 2008, kommunvis

Seminariedeltagare	Våren 2008	Hösten 2008	Totalt 2008
Kommun	Antal	Antal	Antal
Ekerö	29	19	48
Järfälla	20	43	63
Sigtuna	21	63	84
Sollentuna	68	62	130
Solna	37	30	67
Sundbyberg	26	19	45
Upplands Bro	22	18	40
Upplands Väsby	40	43	83
TOTAL	263	297	560
Övriga kommuner	0	32	32
Total 2008	263	329	592